

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 320 - 01/13-15/ EPA 1548-VI
Ljubljana, 27. 11. 2013

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10) sprejela naslednje

M N E N J E

k Predlogu energetskega zakona (EZ-1) - druga obravnava

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 17. seji 25. novembra 2013 obravnavala Predlog energetskega zakona, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

Komisija **podpira** predlog zakona.

Komisija se je seznanila s pripombami in stališči institucij za javno predstavitev mnenj, ki jo je organiziral Odbor Državnega zbora za infrastrukturo in prostor 15. 11. 2013, magnetogramom javne predstavitve mnenj ter mnenji in pripombami Zveze potrošnikov Slovenije, Skupnosti občin Slovenije ter GIZ distribucije električne energije.

Predstavniki Ministrstva za infrastrukturo in prostor so predstavili cilje in razloge za pripravo predloga zakona ter z odgovori na vprašanja dodatno pojasnili posamezne rešitve in nekatere infrastrukturne projekte na področju energetike. Predlog zakona, ki je bil v strokovni javnosti zelo dobro sprejet, v prvi vrsti krepi pravice potrošnikov in slovenskega gospodarstva ter je trajnostno naravnano, poleg tega izboljšuje socialno kohezivnost in na področju trga z električno energijo odpravlja anomalije in deležnike postavlja v enakopraven položaj. Priprava novega zakona, s katerim bomo nadomestili sedanjega, ki je bil sprejet še pred vstopom Slovenije v EU, se vleče že več let zaradi nasprotujočih se interesov različnih deležnikov na področju energetike. Zaradi nepravočasne implementacije plinske in električne direktive je bilo letos junija pred Sodiščem EU zoper Slovenijo vloženi več tožb in v luči časovnega pritiska resorno ministrstvo ni imelo druge možnosti, kot da pripravi predlog novega systemskega zakona, ki ga mora Državni zbor čim prej sprejeti, če se hočemo izogniti visokim denarnim kaznim, ki nam grozijo. Komisija je bila seznanjena, da bo Slovenija s sprejetjem zakona zadnja država članica EU, ki bo implementirala Direktivo 2009/72/ES in Direktivo 2009/73/ES, medtem ko bo ena prvih ali celo prva država članica EU, ki bo prenesla direktivo o energetske učinkovitosti. Poleg prenosa

desetih direktiv s področja trga z energijo ter spodbujanja energetske učinkovitosti in OVE se določa tudi ureditev za izvedbo uredb EU na tem področju ter odpravljajo neskladja, ki jih je ugotovilo Računsko sodišče in Ustavno sodišče. Predlagane rešitve spodbujajo OVE in URE ter zasledujejo cilje, ki si jih je Slovenija zastavila pred EU v okviru podnebno energetskega paketa (20/20/20 do leta 2020), in sicer 25% delež OVE v končni porabi energije, 20% prihrankov na področju URE ter zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 20% do leta 2020.

V zvezi s podanimi pripombami enega od dobaviteljev na področju energetike, da predlog zakona nima osnove v EU direktivah ali Ustavi Republike Slovenije in da je prilagojen posameznim interesnim skupinam ter bo povečal stroške končnim uporabnim, je bila komisija s strani predlagatelja zakona seznanjena, da predlog zakona prvenstveno ščiti gospodinjске odjemalce in jim prinaša nižje cene energije. Predlagatelj zakona sicer nima ocene o razliki v ceni energije za odjemalce, je pa po njegovi mnenju današnja cena energije za male poslovne odjemalce za okoli 5% previsoka, kar pomeni, da se pričakuje znižanje cen za okoli 1/10 slovenske porabe. Medtem ko so gospodinjstva oziroma potrošniki zaščiteni že na podlagi evropske zakonodaje, so mala in srednja podjetja (mali poslovni odjemalci), za razliko od večjih odjemalcev, ki kupujejo električno energijo pod posebnimi pogoji, v podrejenem položaju in plačujejo višje cene za električno energijo kot gospodinjски odjemalci. Zaradi tega se s predlogom zakona širi zaščita tudi na male poslovne odjemalce, te rešitve pa podpirata tudi Gospodarska zbornica Slovenije in Obrtno podjetniška zbornica Slovenije. Ob tem komisija opozarja, da primerjava cen električne energije v EU za gospodinjstva (vir: Elektro Celje Ljubljana) ne upošteva drugih ekonomskih kazalnikov, npr. BDP, povprečne plače, kupne moči, s čimer bi dobili bolj verodostojno sliko finančnih obremenitev gospodinjstev. Čeprav je predlagatelj zakona upošteval več kot polovico od 918 pripomb, ki jih je prejel v okviru javne obravnave osnutka zakona, se komisija strinja s predlagateljem zakona, da zaradi nasprotujočih se interesov različnih deležnikov na energetske področju nikoli ne bo možno sprejeti idealnega zakona, ki mora prvenstveno ščititi slovenskega potrošnika in gospodarstvo, ki temelji na malih in srednjih podjetjih.

Komisija ocenjuje, da opredelitev pomena izrazov v več poglavjih vnaša v zakon nejasnost in nepreglednost (npr. izraz agencija se pojavlja že v prvem delu, medtem ko je njena ustanovitev oziroma pojem definiran v šestem delu zakona). Zato komisija meni, da bi bilo smiselno vse izraze opredeliti v prvem delu oziroma v 4. členu zakona.

Priprava energetskega koncepta Slovenije, ki ga opredeljuje 21. člen zakona, je pomembna tudi za občine, saj bodo morale v določenem roku od njegovega sprejetja uskladiti lokalne energetske koncepte in nato še prostorske akte. Komisija ugotavlja, da bo priprava energetskega koncepta Slovenije ena od glavnih prioritet pristojnega ministrstva v letu 2014.

Komisija ugotavlja, da predlagatelj zakona ne nasprotuje predlogu Skupnosti občin Slovenije, da se v drugem odstavku 27. člena zakona jasno zapiše, da lokalni energetske načrt predstavlja enega od pravnih podlag za načrtovanje prostorskega in gospodarskega razvoja lokalne skupnosti in torej ni edini akt, na podlagi katerega se načrtuje razvoj občine.

Komisija tudi ugotavlja, da predlagatelj zakona podpira predlog Skupnosti občin Slovenije, da se v desetem odstavku 27. člena zakona zadnji stavek spremeni na način, da se vsebina LEK upošteva ob vsaki spremembi občinskega prostorskega načrta in da ne more LEK zahtevati začetka postopka spremembe občinskega prostorskega načrta. Zadnji stavek desetega odstavka 27. člena bi se lahko spremenil tako, da se glasi: »*Ob spremembah in dopolnitvah občinskih prostorskih načrtov in občinskih podrobnih prostorskih načrtov se le-ti uskladijo z LEK.*«

V zvezi z ranljivi odjemalci, opredeljenimi v 49., 174. in 294. členu zakona, katerim se ne sme odklopiti elektrike, zemeljskega plina ter toplote ali drugega energetskega plina, se komisiji postavlja vprašanje, kako bodo distributerji ugotavljali status ranljivega odjemalca.

Komisija ugotavlja, da so energetske izkaznice, ki jih zahteva Direktiva 2010/31/ES, v Sloveniji že uveljavljene in predpisane z veljavnim Energetskim zakonom (Ur. l. RS, št. 79/99 in nasl.) v 68. b členu in predlog zakona v 331. do 334. členih ne prinaša bistvenih sprememb. Namen energetske izkaznice, ki se morajo predložiti za vse stavbe, ki se prodajajo ali oddajajo v najem, je, da kupec ali najemnik dobi informacije o energetske učinkovitosti stavbe. V zvezi z drugim odstavkom 332. člena predloga zakona, ki določa primere, ko energetske izkaznice za stavbo ali njen posamezni del ni treba predložiti, komisija predlaga v preučitev predlog, da energetske izkaznice za stavbo ali njen posamezni del ni treba predložiti tudi pri prodaji ali oddaji nepremičnine, ki je v skladu z Zakonom o dedovanju prešla v last Republike Slovenije ali občine, ker je zapustnik zaradi slabega premoženjskega stanja prejemal pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu. V povezavi z Zakonom o davku na nepremičnine (ZDavNep), ki v povezavi z davčnimi stopnjami za rezidenčno stanovanjsko nepremičnino določa tudi nepremičnino, ki se oddaja v najem, komisija predlaga, da se v nadaljnji obravnavi zakona na matičnem delovnem telesu Državnega zbora preveri možnost določila, da energetske izkaznice ne bi bilo treba predložiti tudi pri oddaji stavbe ali njenega posameznega dela v najem, če je najemnik ožji družinski član (so)lastnika nepremičnine in ima v njej stalno prebivališče in je sklenil najemno pogodbo s (so)lastnikom, da bi zadostil pogoju za pridobitev statusa rezidenčnega stanovanja in s tem vplival na znižanje davčne stopnje. V zvezi s tem predlogom komisija ugotavlja, da predstavnik predlagatelja zakona takemu predlogu načeloma ne nasprotuje, v kolikor ni v nasprotju z Direktivo 2010/31/ES.

Glede pripombe Skupnosti občin Slovenije k 295. členu zakona, da bi moral distributer pred objavo sistemskih obratovalnih navodil pridobiti tudi soglasje lokalne skupnosti, je bila komisija seznanjena, da je odnos lokalne skupnosti in operaterjem urejen preko koncesijskega akta ali podjetja v lasti lokalne skupnosti.

Glede pripombe Skupnosti občin Slovenije k prvemu odstavku 339. člena zakona (licenca neodvisnega strokovnjaka), da se pri izpolnjevanju pogoja izobrazbe upošteva tudi podpodročje Geofizikalne vede, komisija ugotavlja, da predlagatelj zakona temu načeloma ne nasprotuje, čeprav meni, da je že sedaj nabor strokovnjakov, ki lahko pridobijo licenco, velik.

V povezavi z zahtevo dveh direktiv o neodvisnosti Agencije za energijo od kateregakoli političnega organa komisija podpira namero predlagatelja zakona, da se

z amandmajem k 392. členu zakona, ki določa pogoje za predsednika in člane sveta Agencije za energijo, predlaga nezdržljivost člana oz. predsednika sveta agencije tudi s funkcionarji v lokalnih skupnostih.

V 469. členu zakona je predvideno, da je varovalni pas prenosnega sistema zemeljskega plina zemljiški pas v širini 65 m in poteka na vsaki strani plinovoda prenosnega sistema, merjeno od osi, razen kompresorskih postaj, za katere velja varovalni pas v širini 100 m. V povezavi z obrazložitvijo v predlogu zakona, da predstavlja prenosni plinovod zaradi visoko tlačne stopnje in velikih količin zemeljskega plina v njem povečano tveganje vse do razdalje 100 m od njegove osi, je bila komisija seznanjena, da sedanji podzakonski akt določa 100 m varovalni pas, medtem ko se z novim zakonom predlaga 65 m pas kot možen kompromis, ker se je želelo zaradi dolgotrajnosti pridobivanja soglasij v okviru postopka pridobivanja gradbenega dovoljenja ta pas zmanjšati na minimalno možno širino, ki pa še omogoča varnost.

Glede stališča Skupnosti občin Slovenije k 474. členu zakona (lastninska pravica ali služnost v javno korist po samem zakonu), da družbe ustvarjajo dobiček iz naslova opravljanja prenosa in distribucije energentov in bi morale zato plačati služnost na nepremičninah v lasti Republike Slovenije ali lokalne skupnosti, je bila komisija seznanjena, da to ne drži, saj javno infrastrukturo (omrežje) gradijo in upravljajo družbe kot javno službo ter so regulirane in iz tega naslova nimajo dobička.

V zvezi s predlogom člana komisije, ki v Državnem svetu zastopa interese delojemalcev, da se črtajo določbe o omejitvi stavke pri izvajalcih energetske dejavnosti (484. do 485. člen), je bila komisija seznanjena z argumenti predlagatelja zakona o potrebnosti teh določb z vidika nemotenega delovanja slovenskega elektroenergetskega sistema, ki mora zagotavljati varnost in zdravje ljudi ter nemoteno delovanje države in njenega gospodarstva, ter ugotavlja, da je predlagatelj uspel doseči sporazum s Sindikatom delavcev dejavnosti energetike Slovenije, ki ima sicer pomisleke glede omejitve stavke za dobavitelje sistemskih storitev, vendar se je strinjal, da se zakon sprejme, če pa bodo ocenili, da je določba ustavno sporna, bodo podali predlog na Ustavno sodišče, pri čemer predlagatelj zakona ocenjuje, da bo omejitev stavke tudi za dobavitelje sistemskih storitev vzdržala ustavno presojo.

V zvezi s pozivom Skupnosti občin Slovenije, da se Pravilnik o metodologiji in obveznih vsebinah lokalnih energetske konceptov, ki bo ostal v veljavi do sprejetja novega podzakonskega akta, spremeni in uskladi z aktivnostmi občin oziroma vseevropsko pobudo Konvencija županov in vsebinami Akcijskih načrtov za trajnostno energijo (SEAP), komisija ugotavlja, da bo predlagatelj zakona ta predlog upošteval pri pripravi podzakonskega akta, ki bo metodologijo posodobil in uskladi z okoljskimi in drugimi novimi zahtevami.

V zvezi s predlogom Skupnosti občin Slovenije, da bi zakon določal možnost ustanovitve sklada za URE in OVE s strani lokalne skupnosti ali več lokalnih skupnosti, je bila komisija seznanjena, da po mnenju predlagatelja zakona to ni stvar tega zakona, saj imajo občine pravno podlago za njihovo ustanovitev v sistemskem zakonu o lokalni samoupravi.

Komisija opozarja, da bioplinarne kot energetske objekti za proizvodnjo bioplina uporabljajo odpadke živalskega izvora in rastlinske surovine oziroma poljščine, ki so subvencionirane. Odpadki živalskega izvora so v nekem delu subvencionirani kot subvencije na glavo živine, pri poljščinah (koruza, pšenica) pa so subvencije večplastne, tako v obliki kolobarja kot v obliki neposredne subvencije na pridelano količino. V tem delu subvencionirane cene odkupljene električne energije iz bioplinarn povzročajo anomalije na trgu hrane in krmil. Ker primernih površin za kmetijsko proizvodnjo hrane nimamo dovolj, je treba po mnenju komisije to področje urediti na način, da bioplinarne delujejo kot čistilne naprave na farmah za proizvodnjo mesa, in ukiniti dvojne subvencije. Komisija ugotavlja, da bo predlagatelj zakona ta predlog upošteval pri pripravi podzakonskega akta, ki bo podlaga za razpise neodvisnega regulatornega organa in podeljevanje subvencij.

Glede na to, da v sosednjih državah nimajo takih težav z umeščanjem vetrnih elektrarn v prostor kot pri nas, se komisiji postavlja vprašanje ustreznosti zakonodaje v delu, ki se nanaša na sodelovanje zainteresirane javnosti (okoljskih organizacij, civilnih iniciativ) v postopkih umeščanja teh energetskih objektov v prostor in s tem povezano dolgotrajnostjo postopkov. Komisija je bila ob tem seznanjena, da se načrtuje prenova koncepta prostorske zakonodaje, ki bo upoštevala vse kritične deležnike in hkrati pripomogla uresničiti zastavljene cilje na področju OVE ter s tem omogočila umestitev okolju prijaznih objektov v prostor v doglednem času in obenem dala pozitiven signal domačim in tujim investitorjem.

Ob obravnavi predloga zakona je komisija opozorila tudi na:

- vprašanje finančnih težav in nadaljnega poteka sanacijskih in zapiralnih del Rudnika Trbovlje – Hrastnik ter z njimi povezano investicijo v Rudnik Brnica ter odločitvami o nadaljnji usodi Termoelektrarne Trbovlje ter posledično vpliva sprejetih odločitev na usodo Zasavja in ljudi, vezanih na energetiko v tem prostoru. Komisija je bila seznanjena, da pogovori s potencialnim investitorjem še tečejo in da lahko pride do realizacije do konca leta.
- vprašanje postopka umeščanja daljnovoda Okroglo – Videm na območju Posočja (Tolmin, Bovec, Kobarid, Cerklje, Idrija) kot enega od prednostnih evropskih energetskih projektov v prostor, ki pa je zaradi razvojne občutljivosti tega območja deležen odpora in zaskrbljenosti ljudi tako na slovenski strani (Tolminsko) kot preko meje (Benečija, Čedad);
- izločitev dveh projektov iz Cerknega in Tolmina iz prvega razpisa za energetsko sanacijo stavb.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Jernej Verbič.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Jernej Verbič, l.r.